

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

استاندارد ملی ایران
۲۱۷۷۲
چاپ اول
۱۳۹۵

INSO
21772
1st.Edition
2017

Identical with
ISO 17937 :2015

Iranian National Standardization Organization

دندانپزشکی - ابزار شکل دهنده استخوان
(استئوتوم)

Dentistry - Osteotome

ICS: 11.060.01

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹ تهران - ایران

تلفن: ۸۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: ۸۸۸۸۷۱۰۳ و ۸۸۸۸۷۰۸۰

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۱۶۳ کرج - ایران

تلفن: ۰۲۶ ۳۲۸۰۶۰۳۱ - ۸

دورنگار: ۰۲۶ ۳۲۸۰۸۱۱۴

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.gov.ir>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No.1294 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.gov.ir>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده^۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای کمیسیون‌های مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته‌ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح‌نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح، بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شود که بر اساس مقررات استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌شود به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف‌کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری کند. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری کند. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز واسنجی (کالیبراسیون) وسائل سنجش، سازمان ملی استاندارد این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاه، واسنجی وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2- International Electrotechnical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4- Contact point

5- Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«دندانپزشکی-ابزار شکل دهنده استخوان(استئوتوم)»

سمت و / یا محل اشتغال:

رئیس:

دکتر دندانپزشک

نظری، سارا

(دکترای دندانپزشکی)

دبیر:

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

احمدی، مریم

(کارشناسی فیزیک)

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

مدرس دانشگاه پیام نور گناوه

حیدری، شهرناز

(کارشناسی ارشد شیمی)

دکتر دندانپزشک درمانگاه تامین اجتماعی گناوه

جاویدنیا، ایوب

(دکترای دندانپزشکی)

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

خادمی مقدم، الهام

(کارشناسی فیزیک)

محقق مرکز تحقیقاتی بیوکمپ

خادمی مقدم، فاطمه

(کارشناسی زیست شناسی)

مدرس دانشگاه آزاد گناوه

راهنمای، الهه

(کارشناسی ارشد فیزیک)

کارشناس آزمایشگاه بندرسازان جنوب گناوه

رستمی، صدیقه

(کارشناسی شیمی)

کارشناس مسئول گروه پژوهشی مهندسی پزشکی پژوهشگاه
استاندارد

طیب زاده، سید مجتبی

(کارشناسی ارشد مهندسی پزشکی)

سمت و/یا محل اشتغال:

اعضا:

دکتر دندانپزشک

گندمی، شیوا

(دکترای دندانپزشکی)

دکتر دندانپزشک

مخلص پور، طاهره

(دکترای دندانپزشکی)

کارشناس تجهیزات پزشکی بیمارستان امیرالمؤمنین گناوه

موسوی نسب، سیده مریم

(کارشناسی ارشد مهندسی پزشکی)

هیئت علمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید

نوجه دهیان، هانیه

بهشتی

(دکترای تخصصی مهندسی پزشکی - زیست مواد)

ویراستار:

کارشناس مسئول گروه پژوهشی مهندسی پزشکی پژوهشگاه

طیب زاده، سید مجتبی

استاندارد

(کارشناسی ارشد مهندسی پزشکی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ح	پیش‌گفتار
ط	مقدمه
۱	۱-۱-۱-۷ اهداف و دامنه کاربرد
۱	۱-۱-۲-۷ نشانه‌گذاری انتهایی قسمت کاری
۲	۱-۱-۳-۷ اصطلاحات و تعاریف و نمادها
۲	۱-۱-۴-۷ اصطلاحات و تعاریف
۵	۱-۱-۵-۷ نمادها
۵	۱-۱-۶-۷ طبقه‌بندی
۵	۱-۱-۷-۷ شکل‌ها
۵	۱-۱-۸-۷ سینوتوم
۷	۱-۱-۹-۷ کندانسور
۸	۱-۱-۱۰-۷ اسکنه
۹	۱-۱-۱۱-۷ مواد
۹	۱-۱-۱۲-۷ مواد انتهایی قسمت کاری
۹	۱-۱-۱۳-۷ مواد دسته
۱۰	۱-۱-۱۴-۷ الزامات
۱۰	۱-۱-۱۵-۷ ابعاد
۱۰	۱-۱-۱۶-۷ ابعاد انتهایی قسمت کاری (D_1 و D_2)
۱۰	۱-۱-۱۷-۷ طول کلی
۱۰	۱-۱-۱۸-۷ نشانه‌گذاری انتهایی قسمت کاری
۱۰	۱-۱-۱۹-۷ کلیات
۱۰	۱-۱-۲۰-۷ ضخامت مقیاس خط
۱۰	۱-۱-۲۱-۷ پرداخت سطح
۱۰	۱-۱-۲۲-۷ مقاومت در برابر پردازش مجدد
۱۰	۱-۱-۲۳-۷ سختی انتهایی قسمت کاری
۱۱	۱-۱-۲۴-۷ اتصال ساقه و دسته
۱۱	۱-۱-۲۵-۷ روش آزمون

صفحه

عنوان

۱۱	۱-۸ اندازه‌گیری طول و قطر
۱۱	۲-۸ آزمون پرداخت سطح
۱۱	۳-۸ مقاومت در برابر پردازش مجدد
۱۱	۴-۸ آزمون سختی
۱۱	۵-۸ اتصال ساقه
۱۱	۱-۵-۸ آزمون نیروی کششی
۱۱	۲-۵-۸ آزمون گشتاور
۱۲	۹ نشانه‌گذاری، برچسب‌گذاری و دستورالعمل سازنده
۱۲	۱-۹ نشانه‌گذاری استئوتوم
۱۲	۲-۹ برچسب‌گذاری روی بسته‌بندی
۱۲	۳-۹ دستورالعمل استفاده
۱۳	کتابنامه

پیش‌گفتار

استاندارد «دندانپزشکی-ابزار شکل‌دهی استخوان (استئوتوم)» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط بر مبنای پذیرش استانداردهای بین‌المللی/منطقه‌ای به عنوان استاندارد ملی ایران به روش اشاره شده در مورد الف، بند ۷، استاندارد ملی ایران شماره ۵ تهیه و تدوین شده، در ششصد و بیست و هشت‌مین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد مهندسی پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۵ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهند شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود، در هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوط، مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

این استاندارد ملی بر مبنای پذیرش استاندارد بین‌المللی/منطقه‌ای زیر به روش «معادل یکسان» تهیه و تدوین شده و شامل ترجمه تخصصی کامل متن آن به زبان فارسی می‌باشد و معادل یکسان استاندارد بین‌المللی/منطقه‌ای مذبور است:

ISO17937:2015,Dentistry -- Osteotome

مقدمه:

استئوتوم‌ها عموماً به عنوان ابزاری در جراحی ارتوپدی استفاده می‌شوند. با این حال در دندانپزشکی و به صورت اختصاصی زمانی که محل ایمپلنت برای کاشتنی^۱‌های دندانی آماده می‌شود، انواع خاصی از استئوتوم برای متراکم‌سازی استخوان، بالا بردن کف سینوس، شکستن استخوان فک استفاده می‌شوند. انواع این استئوتوم‌ها موضوع این استاندارد می‌باشند.

1- implant

دندانپزشکی-ابزار شکل دهنده استخوان (استئوتوم^۱)

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین الزامات و روش‌های آزمون ابزار شکل دهنده استخوان (استئوتوم) مورد استفاده در دندانپزشکی برای متراکم کردن استخوان، بالا بردن کف داخلی سینوس و شکستن استخوان فک می‌باشد. این استاندارد همچنین الزامات نشانه‌گذاری و برچسب‌گذاری ابزارهای شکل دهنده استخوان (استئوتوم) را مشخص می‌کند.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند.

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

2-1 ISO 1942, Dentistry–Vocabulary

یادآوری – استانداردهای ملی زیر در رابطه با واژه‌نامه دندانپزشکی موجود است:

– استاندارد ملی ایران شماره ۲۸۱۸: سال ۱۳۶۶، دندانپزشکی- واژه‌ها و اصطلاحات- بخش اول: اصطلاحات پایه، با استفاده از استاندارد ISO1942-1:1977 تدوین شده است.

– استاندارد ملی ایران شماره ۳۰۲۷: سال ۱۳۶۸، دندانپزشکی- واژه‌ها و اصطلاحات مربوط به آزمون مواد ابزار و تجهیزات، با استفاده از استاندارد ISO1942-4:1976 تدوین شده است.

– استاندارد ملی ایران شماره ۲۸۹۲: سال ۱۳۶۷، دندانپزشکی- واژه‌ها و اصطلاحات بخش ۲ مواد دندانی، با استفاده از استاندارد ISO1942-11:1977 تدوین شده است.

2-2 ISO 6507-1, Metallic materials–Vickers hardness test – Part 1: Test method

یادآوری – استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۸۴، آزمون سختی سنگی فلزات- روش راکول- با قسمت اول: روش آزمون با استفاده از استاندارد ISO 6507-1: 2005 تدوین شده است.

1- Osteotome

2-3 ISO 6508-1, Metallic materials–Rockwell hardness test – Part 1: Test method

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۸۴: سال ۷۸۱۱-۱، آزمون سختی سنگی فلزات- روش راکول - قسمت اول : روش آزمون (مقیاسهای A ، B ، C ، D ، E ، F ، G ، H ، K ، N) با استفاده از استاندارد ISO 6808-1: 1999 تدوین شده است.

2-4 ISO 13504, Dentistry - General requirements for instruments and related accessories used in dental implant placement and treatment

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۲: سال ۱۸۰۲۲، دندانپزشکی - الزامات عمومی برای وسایل و لوازم جانبی مربوطه مورد استفاده در کاشتن و درمان کاشتنی دندانی با استفاده از استاندارد ISO 13504: 2012 تدوین شده است.

2-5 ISO 15087-1, Dental elevators -- Part 1: General requirements

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۹۲، الاتورهای دندانپزشکی - قسمت ۱- الزامات عمومی با استفاده از استاندارد ISO 15087: 1999 تدوین شده است.

2-6 ISO 16443.Dentistry -- Vocabulary for dental implants systems and related procedure

۳ اصطلاحات و تعاریف و نمادها

۱-۱-۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، علاوه بر اصطلاحات و تعاریف ارائه شده در استاندارد ISO 1942، ISO 13504، ISO 16443 موارد زیر نیز به کار می‌روند.

۱-۱-۳

ابزار شکل‌دهی استخوان

osteotome

وسیله دندانی دستی که برای متراکم کردن استخوان، بالابردن قسمت داخلی کف سینوس و شکستن استخوان فک طراحی شده است.

یادآوری - ابزار شکل‌دهی استخوان شامل نوک کارگر^۱، ساقه و دسته است.

1-Working tip

۲-۱-۳

کندانسور

condenser

کندانسور استخوان

Bone-Condenser

ابزار دستی دندانپزشکی با انتهای کاری مخروطی شکل (به زیر بند ۳-۱-۵ مراجعه شود) که برای متراکم سازی استخوان اطراف محل قرارگیری پایه^۱ کاشتنی فک فوقانی به منظور بهبود ثبات اولیه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۳-۱-۳

چیزل (اسکنه)

chisel

ابزار دستی دندانپزشکی که برای شکستن استخوان فک تا لاملای (لایه نازک)^۲ استخوان گونه‌ای (باکال^۳) و زبانی (لينگوال^۴) یا استخوان گونه‌ای و کامی^۵ به منظور قرار دادن کاشتنی در بین آن طراحی شده است.

یادآوری- چیزل‌ها همچنین می‌توانند به صورت انتخابی برای برداشتن استخوان در روش‌هایی مانند پیوند (گرفت^۶ و ترنسپلنت^۷) استفاده شوند.

۴-۱-۳ سینوتوم

sinutome

ابزار دستی دندانپزشکی برای بالابردن قسمت داخلی کف سینوس است جایی که کف سینوس در راستای جمجمه از طریق حفره دهانی با اندازه‌های مختلف ابزار، بالا زده شده است.

یادآوری- اصطلاح دیگر برای بالا بردن قسمت داخلی کف سینوس بصورت خلاصه، بالابردن کف سینوس است.

-
- 1-Socket
  - 2- Lamelle
  - 3- Buccal
  - 4- Lingual
  - 5- Palatinal
  - 6- Grafting
  - 7-Transplantation

۵-۱-۳

قسمت کارگر انتهایی

working end

قسمتی از ابزار شکل دهی استخوان (به زیر بند ۱-۱-۳ مراجعه شود) که شامل نوک کاری (به زیر بند ۳-۱-۶ مراجعه شود) و ساقه ای که به دسته متصل شده است (به زیر بند ۷-۱-۳ مراجعه شود).

۶-۱-۳

نوک قسمت کارگر

working tip

قدامی ترین ناحیه وسیله که برای کار استفاده می شود.

۷-۱-۳

دسته

handle

قسمتی که برای نگهداری وسیله در طی عمل استفاده می شود.

۸-۱-۳

سطح ضربه

impact surface

قسمت عقبی وسیله که برای دریافت ضربات مالت^۱ استفاده می شود.
یادآوری- اصطلاح دیگر مالت، چکش^۲ است.

۲-۳ نمادها

نمادهای مورد استفاده در شکل‌های ۱ تا ۸ به صورت زیر هستند:

L_1 طول کل؛

D_1 قطر یا عرض قسمت فعال؛

D_2 حداکثر قطر در ابتدای قسمت فعال.

۴ طبقه‌بندی

در این استاندارد ابزارهای شکل دهی استخوان باید براساس شکل‌شان به انواع زیر طبقه‌بندی شوند:

- نوع ۱: سینوتوم

- نوع ۲: کندانسور

- نوع ۳: چیزل

در این استاندارد ابزارهای شکل دهی استخوان باید براساس شکل ساقه^۱‌ها به فرم‌های زیر طبقه‌بندی شوند:

- فرم A: ساقه مستقیم

- فرم B: ساقه انحناء‌دار

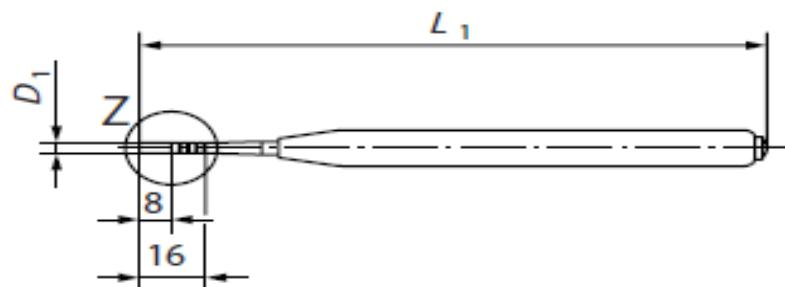
۵ شکل‌ها

۱-۵ سینوتوم

نوک کارگر: استوانه‌ای

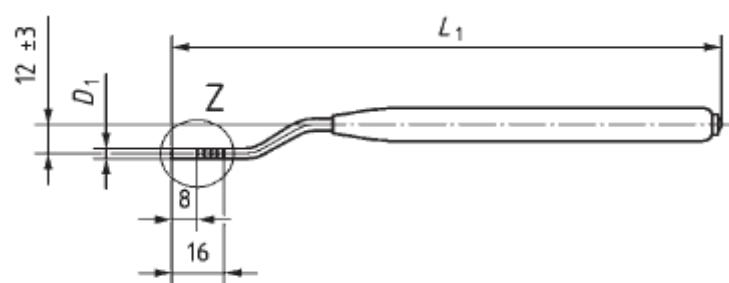
قسمت کارگر: ترجیحاً همانطور که در جزئیات Z شکل ۳ نشان داده شده است.

ابعاد بر حسب میلیمتر است.

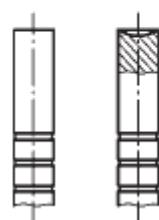
شکل ۱- نوع ۱، شکل A: سینوتووم، مستقیم

ابعاد بر حسب میلیمتر است.

شکل ۲- نوع ۱، شکل B: سینوتووم، انحناءدار

Z^a Z^b

تحت a
مقعر b

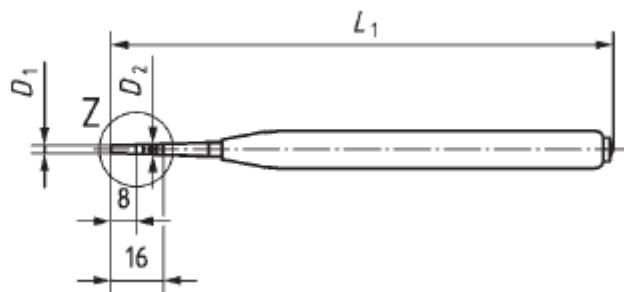
شکل ۳- جزئیات Z، نوک های قسمت کارگر سینوتووم

۲-۵ کندانسور

نوك کارگر: مخروطی

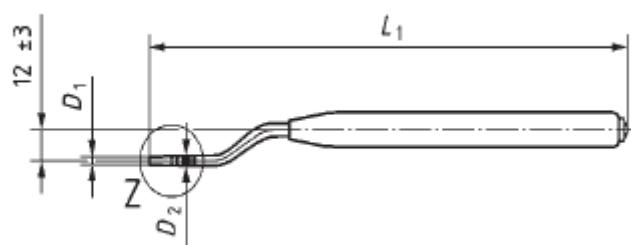
قسمت کارگر: ترجیحاً همانطور که در جزئیات Z شکل ۶ نشان داده است.

ابعاد بر حسب میلیمتر است.

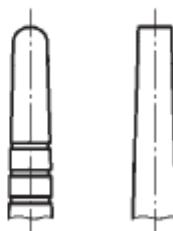
شکل ۴- نوع ۲، شکل A: کندانسور، مستقیم

ابعاد بر حسب میلیمتر است.

شکل ۵- نوع ۲، شکل B: کندانسور، منحنی

Z^a   Z^b

محبب a
تخت b

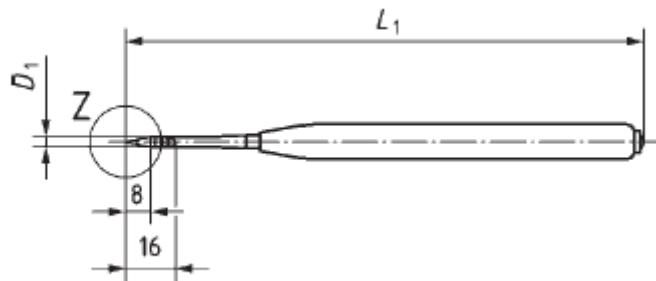
شکل ۶- جزئیات Z، نوک های قسمت کاری کندانسور

۳-۵ اسکنه (چیزل)

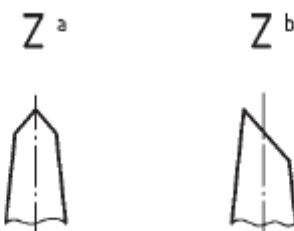
الف-نوك کاري: نقطه‌اي، مستقيم

قسمت کاري: ترجيحاً همانطور که در جزئيات Z شكل ۸ نشان داده است.

ابعاد بر حسب ميليمتر است.

شكل ۷- نوع ۳، شكل A: اسکنه مستقیم با نوک قسمت کاري مستقیم

a مستقیم بالبه برش دو طرفه/قسمت صیقلی شده در نوک

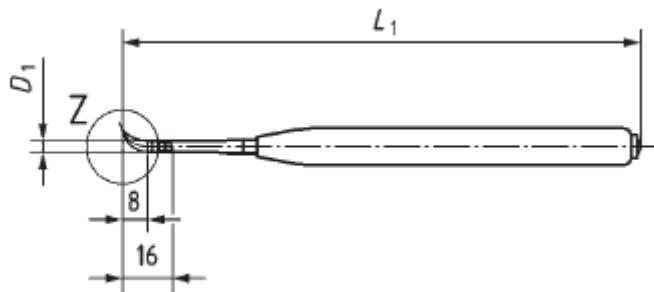
b مستقیم بالبه برش يك طرفه در نوک

شكل ۸- جزئيات Z، نوک‌های قسمت کاري اسکنه (چیزل)

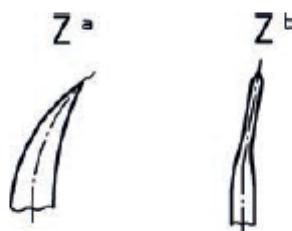
ب-نوك کاري: نقطه‌اي، انحناءدار يا زاويه‌دار

قسمت کاري: ترجيحاً همانطور که در جزئيات Z شكل ۱۰ نشان داده است.

ابعاد بر حسب میلیمتر است.

شکل ۹- نوع ۳، شکل الف: اسکنه ، مستقیم با نوک قسمت کاری انحناءدار یا زاویه دار

خمیده a
زاویه ای b

شکل ۱۰- جزئیات Z، نوک های قسمت کاری اسکنه (چیزل)

۶ مواد

۱-۶ مواد انتهای قسمت کارگر

مواد انتهای قسمت کارگر ابزار شکل دهی استخوان باید مطابق با استاندارد ISO 13504 باشد.

۲-۶ مواد دسته

مواد دسته ابزار شکل دهی استخوان باید مطابق با استاندارد ISO 13504 باشد.

یادآوری- بعضی از ابزارهای شکل دهی استخوان شامل دسته ای با انتهای قسمت کاری قابل تعویض می باشند.

۷ الزامات

۱-۱ ابعاد

۱-۱-۱ قطر قسمت کارگر انتهایی (D_2, D_1)

قطر قسمت کارگر انتهایی باید در حدود 1 ± 0.1 mm ابعاد اظهارشده توسط تولیدکننده باشد.

۲-۱-۲ طول کل

طول کل ابزار شکل دهی استخوان شامل دسته و قسمت کارگر انتهایی نباید از ۱۷۵ mm بیشتر باشد.

۲-۲ نشانه گذاری روی قسمت کارگر انتهایی

۲-۲-۱ کلیات

به منظور نشان دادن عمق ورود ابزار شکل دهی استخوان در بافت استخوانی، نشانه گذاری باید از نوک قسمت کارگر انتهایی طبق دستورالعمل تولیدکننده در فواصل ۲ mm علامت گذاری یا حک شود. طول از نوک قسمت کارگر تا علامت باید در حدود 1 ± 0.1 mm ابعاد تولیدکننده باشد. از نوک قسمت کارگر تا یکی از دو خط نشانه گذاری، هر کدام که به قسمت کارگر نزدیکتر است اندازه گیری کنید و حداقل باید ناحیه بین ۸ mm تا ۱۶ mm نشانه گذاری شود.

۲-۲-۲ ضخامت خط مقیاس

خط مقیاس ریز یا نشانه گذاری های مورد استفاده فقط در یک بعد باید بدون بزرگنمایی قابل مشاهده باشد.

۳-۱ پرداخت سطح

سطح وسایل هنگام آزمون مطابق با زیربند ۲-۸، باید قادر عیوب سطحی قابل مشاهده باشند.

۴-۱ مقاومت در برابر فرآوری مجدد

هنگام آزمون مطابق با زیربند ۳-۸، نباید هیچ نشانه قابل مشاهده از تخرب مشاهده شود و باید الزامات زیربندهای ۵-۷ و ۶-۷ برآورده شود.

۵-۱ سختی قسمت کاری انتهایی

سختی ابزار شکل دهی استخوان باید برابر یا بیشتر از ۴۸ HRC یا ۴۸۰ HV1 باشد.

۶-۷ اتصال ساقه و دسته

هنگامی که تحت نیروی کششی تعیین شده در زیربند ۱-۵-۸ و گشتاور تعیین شده در زیربند ۲-۵-۸، مجموعه ابزار شکل دهی استخوان با ساقه و دسته بیان شده آزمون می شود نباید لق بزند. اتصال بین سطح ضربه و قسمت کاری انتهایی باید از موادی که تحمل در برابر نیروی چکش را داشته باشد، تشکیل شود.

۸ روشن آزمون

۱-۸ اندازه گیری طول و قطر

برای اندازه گیری ها باید از وسیله اندازه گیری با دقت مناسب استفاده شود.

۲-۸ آزمون روی سطح پرداخت

بازرسی چشمی معمولی باید بدون استفاده از ذره بین انجام شود.

۳-۸ آزمون مقاومت در برابر فرآوری مجدد

مطابق با دستورالعمل تولید کننده، ۱۰۰ چرخه فرآوری مجدد را انجام دهید. چرخه فرآوری مجدد باید روش های پیشنهادی تولید کننده شامل تمیز کاری، ضد عفونی و سترون سازی باشد.

به صورت چشمی هر نوع نشانه ای از تخریب سطح را ارزیابی کنید. آزمون ها را برای سختی و اتصال دسته و ساقه تکرار کنید.

۴-۸ آزمون سختی

سختی ویکرز و سختی راکول را به ترتیب مطابق با استانداردهای ISO 6507-1 یا ISO 6508-1 آزمون کنید.

۵-۸ اتصال ساقه

۱-۵-۸ آزمون تحت نیروی کشش

مطابق با روش شرح داده شده در پیوست C استاندارد ISO 15087-1، به نقطه اتصال بین قسمت کاری انتهایی و دسته، نیروی کششی N ۱۰۰۰ در جهت موازی با خط مرکزی دسته به مدت S ۵ اعمال کنید.

۲-۵-۸ آزمون گشتاور

مطابق با روش شرح داده شده در پیوست D استاندارد ISO 15087-1، نقطه اتصال بین قسمت کاری انتهایی و دسته، گشتاور N.cm ۵۰۰ در جهت موازی با خط مرکزی دسته به مدت S ۵ اعمال کنید.

۹ نشانه‌گذاری، برچسب‌گذاری و دستورالعمل سازنده

۱-۹ نشانه‌گذاری بر ابزار شکل‌دهی استخوان

نشانه‌گذاری بر ابزار شکل‌دهی استخوان باید مطابق با استاندارد ISO 13504 با الزامات تکمیلی زیر باشد:

الف- مقیاس‌ها باید در سطح وسیله نشانه‌گذاری شود به‌گونه‌ای که عمق ورود ابزار شکل‌دهی استخوان در بافت استخوانی بدون بزرگنمایی توسط استفاده کننده خوانا باشد.

ب- قطر قسمت کاری انتهایی و نوک قسمت کاری باید در سطح به‌طوری که بدون بزرگنمایی توسط استفاده کننده خوانا باشد، نشانه‌گذاری شود.

۲-۹ برچسب‌گذاری روی بسته‌بندی

برچسب‌گذاری روی بسته‌بندی باید مطابق با استاندارد ISO 13504 باشد.

۳-۹ دستورالعمل استفاده

دستورالعمل استفاده باید مطابق با استاندارد ISO 13504 با الزامات تکمیلی زیر باشد:

توضیحات باید شامل روش فرآوری مجدد برای تمیز کردن، ضدغفونی و سترون‌سازی ابزار شکل‌دهی استخوان باشد.

کتابنامه

- [1] ISO 17664, Sterilization of medical devices — Information to be provided by the manufacturer for the processing of resterilizable medical devices